

EFFECTS OF FAMILY SUPPORT PROGRAMME ON ADAPTATION TO AIDS
OF HIV SEROPOSITIVE PERSONS

SUTTEEPORN JAIKAEW

2

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PUBLIC HEALTH

With compliments
of

Suttheporn Jaikaw

IN
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY

1997

TH
S962 ef
1997

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการสนับสนุนจากครอบครัวต่อการปรับตัวต่อโรคเอดส์

ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ผู้วิจัย สุทธิพร ใจแก้ว

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

สมจิต ปทุมานนท์, วท.บ.(พยาบาลสาธารณสุข) เกียรตินิยม, M.A. (Comm. Develop.), M.P.H. (P.H.N.), Dr.P.H.

จินตนา ยูนิพันธ์, วท.บ.(พยาบาล), ด.บ., M.S., Ph.D.

เสรี พงศ์พิศ, B.A., M.A. (Philosophy, Theology), Ph.D.

ศิริชัย กาญจนवासี, ด.บ., วท.บ.(สุขาภิบาล), ด.ม., Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา 27 มกราคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

เอดส์เป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะต้องเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพตลอดระยะเวลาการดำเนินของโรค ผู้ติดเชื้อเหล่านี้จำเป็นต้องมีการปรับตัวต่อภาวะเช่นนี้ และสมาชิกในครอบครัวจะเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการปรับตัวของเขา การศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านประชากรและปัจจัยด้านจิตสังคมต่อการปรับตัวต่อโรคเอดส์ และเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสนับสนุนจากครอบครัวต่อการปรับตัวต่อโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีและสมาชิกในครอบครัว ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวน 141 คนจากกลุ่มผู้ติดเชื้อในจังหวัดเชียงใหม่สมัครใจเข้าร่วมในการศึกษา และมีเพียง 97 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 39 คน กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 28 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มทดลองที่ 2 ต้องเข้าร่วมโปรแกรมพร้อมกับสมาชิกในครอบครัว โปรแกรมการสนับสนุนจากครอบครัวได้พัฒนากรอบแนวคิดมาจากทฤษฎีการปรับตัวของรอย โดยใช้กลวิธีหลักที่ประยุกต์มาจากกระบวนการกลุ่มและพฤติกรรมบำบัดในครอบครัว โดยเนื้อหาของโปรแกรมประกอบด้วย การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทักษะการจัดการกับความเครียด การติดต่อสื่อสารและการแก้ปัญหา ระยะเวลาของการจัดโปรแกรมเป็นวันละ 6 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้รับการประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การเผชิญความเครียด การสนับสนุนทางสังคมและการปรับตัว ในช่วงก่อนทดลอง หลังการทดลองทันทีและติดตามผลในระยะ 12 สัปดาห์หลังการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ส่วน

สมาชิกในครอบครัวได้รับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวี โดยแบบสอบถามและช่วงระยะเวลาเดียวกัน ข้อมูลถูกวิเคราะห์โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์การถดถอยพหุ สถิติการทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่านัยสำคัญทางสถิติได้ถูกกำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยการสนับสนุนจากครอบครัว การเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นอารมณ์ การเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นปัญหา รายได้และเพศ สามารถร่วมทำนายการปรับตัวต่อโรคเอดส์ได้ถึง 28.7 เปอร์เซ็นต์

2. ความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีและสมาชิกในครอบครัวมีระดับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการทดลองทันที กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีระดับของความรู้ในช่วงติดตามผลไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับช่วงหลังการทดลองทันที แต่ในกลุ่มสมาชิกในครอบครัวมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มมีความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวีมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งช่วงหลังการทดลองทันทีและช่วงติดตามผล

3. การเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นอารมณ์ของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีไม่แตกต่างกันทางสถิติระหว่างช่วงเวลาทั้งสามของการทดลอง หรือทั้งสามกลุ่ม

4. การเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นปัญหาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการทดลองทันทีและในช่วงติดตามผล และพบว่ามีระดับมากกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองที่ 1 ในช่วงติดตามผล

5. การสนับสนุนทางสังคมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังการทดลองทันที ซึ่งอยู่ในระดับดีกว่ากลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มควบคุม แต่มีระดับลดลงในช่วงติดตามผลซึ่งยังคงมีระดับมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การปรับตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มทดลองที่ 2 มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 มีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มควบคุมในช่วงหลังการทดลองทันที ในช่วงติดตามผลระดับการปรับตัวของกลุ่มทดลองที่ 2 ไม่มีความแตกต่างกันกับหลังการทดลองทันที ซึ่งยังคงพบว่ากลุ่มนี้มีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่าโปรแกรมการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถนำมาใช้ส่งเสริมการปรับตัวต่อโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้ แต่ควรเพิ่มเทคนิคอื่นที่มุ่งเน้นการเผชิญความเครียดแบบมุ่งเน้นอารมณ์ รวมทั้งควรพิจารณาถึงกลไกการรักษาระดับการสนับสนุนในครอบครัวและการปรับตัวให้คงที่หรือเพิ่มขึ้น

Thesis Title   Effects of Family Support Programme on Adaptation to AIDS
                                 of HIV Seropositive Persons

Name   Sutteeporn Jaikaew

Degree   Doctor of Public Health

Thesis Supervisory Committee

Somchit Padumanonda, B.Sc. (P.H.N.) Hons., M.A. (Comm.
Develop.), M.P.H. (P.H.N.), Dr.P.H.

Jintana Yunibhand, B.Sc.(Nursing), B.Ed., M.S., Ph.D.

Seri Phongphit, B.A., M.A. (Philosophy, Theology), Ph.D.

Sirichai Kanjanawasee, B.Ed., B.Sc.(Sanitation), M.Ed., Ph.D.

Date of Graduation   27 January B.E. 2540 (1997)

ABSTRACT

Acquired immunodeficiency syndrome (AIDS) is a paradigm of illness that affects every aspect of human life. It requires a biopsychosocial approach. Because the stages of the disease are not static, persons with AIDS will confront health-related problems up and down the continuum of life. They have to adapt to live with this condition and their families are the most significant people to help them. The study aim was to determine the influence of socio-demographic and psychosocial factors on adaptation to AIDS. Also, it evaluated the effect of a family support programme on adaptation to AIDS of HIV seropositive persons.

The study employed a quasi-experimental design. Subjects were HIV seropositive persons and their family members. Persons with HIV were recruited from HIV groups in Chiangmai province. Only 97 from 141 persons completely participated in the programme, including 39 in the control group, 28 in experimental group 1, and 30 in experimental group 2. Subjects of experimental group 2 had participate in the programme with their families. The family support programme was constructed by using the Roy adaptation model as the theoretical approach. Group process and behavioral family therapy were used as the main strategies. Contents were composed of increasing knowledge about HIV infection, stress management skills, communication, and problem solving. The programme provided six hours of instructions per week for five consecutive weeks. Persons with HIV were assessed on their knowledge about HIV infection, emotion-focused coping, problem-focused coping, family support, and adaptation. Assessment was done by questionnaire at pre-programme, immediately post-programme, and follow up at 12 weeks post-programme. Also, family members were

assessed on their knowledge about HIV infection by the same questionnaire and during the same periods. The collected data were analyzed by descriptive statistics, regression, t-test, and analysis of variance. The significant level was selected at .05.

The study indicated the following findings:

1. All family support, emotion-focused coping, problem-focused coping, income and gender variables together accounted for 28.7 percent of variance in the adaptation scores.

2. Knowledge about HIV infection of both experimental groups and family members was significantly improved at immediately post-programme. At follow up, it was not significantly differentiated from immediately post-programme in both experimental groups. There was significant improvement in family members. However, knowledge of both experimental groups was significantly higher than that of the control group at both periods of times.

3. Emotion-focused coping within both experimental and control groups was not significantly different. Also, the significant difference was not found among those groups at immediately post-programme and follow up.

4. Problem-focused coping of experimental group 2 was significantly increased at immediately post-programme and follow up. Also, its level was significantly higher than the control group and experimental group 1 at follow up.

5. Family support of experimental group 2 was significantly increased at immediately post-programme. It was significantly higher than experimental group 1 and the control group. At follow up, it was significantly decreased from immediately post-programme but it was statistically significant higher than that of the control group.

6. Adaptation to AIDS of experimental group 2 was significantly increased at immediately post-programme. At that time, both experimental groups had significantly higher adaptation than the control group. At follow up, adaptation in experimental group 2 had no significant difference from immediately post-programme. However, its score was statistically significant higher than that of the control group.

The study suggest that a family support programme can promote adaptation to AIDS of HIV seropositive persons. Other skills that focus on emotion-focused coping should be addressed. The level of family support and adaptation should be maintained.